

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง สถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้บังคับต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ใน
บังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง

ธนาคารออมสินได้มีหนังสือ ที่ ลธ. ๙๘๗/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับการให้ข้อมูลของลูกค้านักการค้าแก่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง สรุปความได้ว่า ตามที่มาตรา ๖๓/๑๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองมีหนังสือสอบถามสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียน เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามหนังสือของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จะมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา นั้น ธนาคารออมสินมีประเด็นข้อสงสัยว่าอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการออกหนังสือสอบถามหน่วยงานต่าง ๆ ข้างต้น จะรวมถึงธนาคารออมสินด้วยหรือไม่ โดยมีความเห็นและประเด็นหารือ ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “สถาบันการเงิน” หมายความว่า (๑) ธนาคารพาณิชย์ (๒) บริษัทเงินทุน และ (๓) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และมาตรา ๑๑๙ กำหนดว่า “สถาบันการเงินเฉพาะกิจ” ได้แก่ (๑) สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น และ (๒) นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ดังนั้น ธนาคารออมสินจึงไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “สถาบันการเงิน” ตามบทนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงินฯ แต่เป็น “สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น” ตามมาตรา ๑๑๙ ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับถ้อยคำที่ใช้ในมาตรา ๓ สัตตรส แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่รายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะในปีที่ล่วงมาเฉพาะที่อยู่ในความครอบครองต่อกรมสรรพากรภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ได้แก่ (๑) สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน และ (๒) สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น พระราชบัญญัติดังกล่าวจึงแยกสถาบันการเงินออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ “สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน” และ “สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น” ซึ่งธนาคารออมสินถือเป็นสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

๒. คำว่า “หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียน” ตามมาตรา ๖๓/๑๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ หมายถึงหน่วยงานใดบ้าง และรวมถึงธนาคารออมสินด้วยหรือไม่

ธนาคารออมสินจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ธนาคารออมสิน ถือเป็นหน่วยงานที่ต้องเปิดเผยข้อมูลของลูกค้านครในกรณีที่หน่วยงานของรัฐใช้อำนาจขอข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๖๓/๑๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อที่ธนาคารออมสิน จะได้พิจารณาและแจ้งผลเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลลูกค้าไปยังหน่วยงานของรัฐที่สอบถามข้อมูลต่อไป

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ได้พิจารณาข้อหารือของธนาคารออมสิน โดยมีผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยและผู้แทนธนาคารออมสินเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มาตรา ๖๓/๑๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องของหน่วยงานของรัฐในการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง ซึ่งรวมถึงทรัพย์สินที่อยู่ในความดูแลของสถาบันการเงิน บทบัญญัติดังกล่าวจึงกำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองมีหนังสือสอบถามสถาบันการเงินเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองได้ โดยสถาบันการเงินที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองไม่ถือเป็นความผิดตามกฎหมายใด ๆ แต่หากไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จะมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

^๑มาตรา ๖๓/๑๐ เพื่อประโยชน์ในการบังคับทางปกครอง ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองมีอำนาจ

(๑) มีหนังสือสอบถามสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียน เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง

(๒) มีหนังสือขอให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายระงับการจดทะเบียนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราวเท่าที่จำเป็นเนื่องจากมีเหตุขัดข้องที่ทำให้ไม่อาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้ทันที และเมื่อเหตุขัดข้องสิ้นสุดลงให้แจ้งยกเลิกหนังสือดังกล่าว ทั้งนี้ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการระงับการจดทะเบียนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

หน่วยงานตาม (๑) ที่ให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองในการดำเนินการตาม (๑) ให้ถือว่าไม่เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ และกฎหมายอื่น

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามวรรคหนึ่ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ รวมทั้งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีได้นิยามคำว่า “สถาบันการเงิน” ว่าหมายถึงสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน ซึ่งมาตรา ๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “สถาบันการเงิน” ให้หมายถึง ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ดังนั้น คำว่า “สถาบันการเงิน” ในมาตรา ๖๓/๑๐^๓ จึงมีความหมายทั่วไป โดยหมายถึงสถาบันการเงินทั้งหลายทั้งปวง มิได้จำกัดเฉพาะสถาบันการเงินตามบทนิยามคำว่า “สถาบันการเงิน” ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น เมื่อธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๕๔๙ ธนาคารออมสินจึงเป็นสถาบันการเงินตามมาตรา ๖๓/๑๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติดังกล่าว

(นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์)
รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๖๒

^๒มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า

(๑) ธนาคารพาณิชย์

(๒) บริษัทเงินทุน

(๓) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น